

V spomin akad. dr. Dragici Turnšek

V soboto 11. septembra 2021 se je poslovila akademikinja dr. Dragica Turnšek, svetovno priznana specialistka za fosilne grebenske organizme. Rodila se je 6. avgusta 1932 družini Kerčmar v Šalamencih. Po maturi na gimnaziji v Murski Soboti se je leta 1952 vpisala na študij geologije s paleontologijo na Prirodoslovno-matematični fakulteti Univerze v Ljubljani. Da bi lahko študirala, se je zaposlila. Najprej za eno leto na Republiškem zavodu za statistiko in evidenco in leta 1954 kot laborantka na takratnem Inštitutu za geologijo Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Inštitutu, ki se je pozneje preimenoval v Paleontološki inštitut Ivana Rakovca ZRC SAZU, je ostala zvesta vse življenje. Po diplomi leta 1958 je bila najprej asistentka. Leta 1965 je doktorirala. V letih 1965 do 1973 je bila znanstvena sodelavka, v letih 1973 do 1976 višja znanstvena sodelavka in po letu 1976 znanstvena svetnica. V letih 1971–72 je bila Humboldtova štipendistka na univerzi v Stuttgartu. Krajši čas se je izpopolnjevala tudi v Angliji, na Irskem, v Švici, Avstriji in na Poljskem. Leta 1967 je prejela nagrado sklada Borisa Kidriča in leta 1987 Red dela z zlatim vencem. Leta 1985 je postala izredna in leta 1993 redna članica SAZU. Leta 1993 je postala članica Evropske akademije znanosti in umetnosti s sedežem v Salzburgu.

Njene prve paleontološke raziskave so obravnavale jurske alge in tintinine. Na začetku je več let veliko delala na terenu. V okviru projekta Osnovna geološka karta Jugoslavije, ki ga je v Sloveniji vodil Geološki zavod Ljubljana,

je kartirala, največ na Dolenjskem. Sodelovala je na listih Celje, Novo mesto, Ribnica in Postojna. Rada se je spominjala tega obdobja. Prilagodila se je programu inštituta in se pri terenskem delu osredotočila na zgornjejurske koralno-spongijske apnenice, ki so bili takrat v Sloveniji še popolnoma neraziskani. Enako stare grebenske apnenice je proučevala tudi na Trnovskem gozdu in ugotovila, da so skupaj tvorili obsežen greben, podoben današnjemu Velikemu bariernemu grebenu ob vzhodni obali Avstralije. V doktorski disertaciji je obravnavala stromatopore in hetetide. Obe skupini sta bili takrat uvrščeni med hidrozoje, po novem pa spadata k spongijam. Pozneje je z istih nahajališč raziskala še korale. Po njeni zaslugi je zgornjejurski greben osrednje Slovenije sedaj med najbolj proučenimi fosilnimi grebeni na svetu. Bila je med prvimi, ki je po strukturi skeletov in značilnih združbah fosilni greben razdelila na več vzporednih pasov od zunanjšega grebena na robu odprtega morja do zagrebena na meji z laguno. Pozneje je raziskave razširila na spodnejurske, triasne, kredne in v manjši meri tudi na paleozojske in terciarne grebene. Poleg sistematike in biostratigrafije so jo vedno privlačila vprašanja ekologije grebenskih organizmov. V sodelovanju s sedimentologi in regionalnimi geologi je proučevala manjše kopaste grebene različnih starosti, zgor-njetriasne grebene na robu izoliranih karbonatnih platform in kredne atole.

Že kmalu si je v svetu pridobila sloves odlične poznavalke svojega področja. Zaradi poglobljenega znanja in prijetnega samozavestnega značaja je bila med kolegi doma in v tujini zelo priljubljena. K njej na specializacijo so prihajali diplomanti in doktorandi iz Nemčije, Velike Britanije, Švice in Hrvaške. V obdelavo je dobila material iz drugih jugoslovanskih republik, Francije, Švice, Nemčije, Avstrije, Madžarske, Romunije, Grčije, Španije, Italije, ZDA in Mehike. Vse, česar se je lotila, je tudi dokončala. Z več kot 200 nahajališč je opisala 450 vrst koral, stromatopor in hetetid. Sedemnajst rodov in 93 vrst je novih.

Pri delu je bila neverjetno organizirana – izjemno sistematična in nepopustljivo disciplinirana. Na to je bila ponosna. Ko je projektne naloge prijavila, je imela rezultate v resnici že v predalu. Njen opus obsega 60 znanstvenih člankov, med katerimi so obsežna temeljna dela o taksonomiji, ekologiji in biostratigrafiji grebenskih organizmov. Še posebej odmevna je leta 1997 objavljena monografska sinteza Mezozojske korale Slovenije.

Enako resno in zavzeto, kot se je lotevala raziskovalnega dela, je opravljala tudi administrativne funkcije. Od leta 1983 do upokojitve leta 1992 je bila upravnica Paleontološkega inštituta Ivana Rakovca. V letih 1980–86 je bila predsednica programskega sveta za geologijo pri Raziskovalni skupnosti Slovenije. V letih 1996–2000 je bila članica komisije Republike Slovenije za nagrade za znanstvenoraziskovalno delo. Kot predstavnica SAZU je bila vpeta v vodenje ZRC SAZU. V letih 2005–2019 je bila v Upravnem odboru ZRC SAZU in v znanstvenih svetih več inštitutov, v letih 2016–2020 je bila predsednica Znanstvenega sveta Paleontološkega inštituta Ivana Rakovca.

Dejavna je bila v strokovnih združenjih in uredniških odborih. V mednarodnem združenju International Fossil Cnidaria and Porifera Association (sedaj International Fossil Coral and Reef Society) je bila dopisnica za jugovzhodno Evropo. V letih 1988–1995 je bila članica odbora tega društva in v letih 1985–1992 članica mednarodne delovne skupine za revizijo koral. V dveh štiriletnih mandatih (1965–1969 in 1982–1986) je bila tajnica in od 1995 do 2014 članica častnega razsodišča Slovenskega geološkega društva. Od leta 1994 je bila članica uredniškega odbora revije Geologija. Ker je že od mladosti gojila prav posebno ljubezen do jezika, je na svojo željo slovenske povzetke v Geologiji tudi lektorirala.

Kot vodja inštituta nam je bila Dragica vedno v oporo. Z nami je debatirala o geologiji, nas potrpežljivo spodbujala pri raziskovalnem delu in kljub skromnim sredstvom poskrbela, da smo lahko odhajali na izobraževanja v tujino. Bila je modra, pravična, prijateljska, a vedno dosledna in odločna. Tudi po upokojitvi, ko formalno ni bila več upravnica, je ostala naša učiteljica, svetovalka in nesporna moralna avtoriteta.

Dokler ji je zdravje dopuščalo, je vsak dan prihajala na inštitut. Ker je imela rada svoje delo in ker je bila rada z nami. Še v zadnjih dneh, ko smo se pogovarjali samo še po telefonu, je ohranila vedrino in smisel za humor. Na ZRC in še posebej na inštitut, s katerim je bila povezana 67 let, je gledala kot na svoj dom. Bila nam je mama in bila nam je vzor. Spominjali se je bomo z veliko ljubeznijo in neizmernim spoštovanjem.

Špela Goričan

Akad. dr. Dragica Turnšek: bibliografija 1962–2019

Seznam obsega objavljena znanstvena in strokovna dela. Povzetki predavanj, poljudni članki in prispevki v enciklopedijah v pregledu niso zajeti. Popoln seznam bibliografskih enot je dostopen na spletnih straneh v sistemu COBISS.

- Kerčmar, D. 1962: Prve najdbe zgornjeh jurskih apnenih alg v Sloveniji. *Geologija*, 7: 9–24.
- Turnšek, D. 1965: Velike tintinine v titonskih in valangijskih skladih severozahodne Dolenjske. *Geologija*, 8: 102–111.
- Turnšek, D. 1965: On the "Tithonian" in reef facies. *Bulletin scientifique. Section A, Sciences naturelles, techniques et médicales*, 10: 211.
- Turnšek, D. 1966: Zgornjeh jurska hidrozojska favna iz južne Slovenije. *Razprave IV. razreda SAZU*, 9: 335–428, 19 pls.
- Turnšek, D. & Buser, S. 1966: Razvoj spodnjekrednih skladov ter meja med juro in kredo v zahodnem delu Trnovskega gozda. *Geologija*, 9: 527–548.
- Turnšek, D. 1967: Sistematski položaj rodu *Burgundia* (Hydrozoa). *Razprave IV. razreda SAZU*, 10: 265–275.
- Turnšek, D. 1968: Hidrozoi in korale iz jurskih krednih skladov v južnozahodni Jugoslaviji. *Razprave IV. razreda SAZU*, 11: 351–376, 9 pls.
- Turnšek, D. 1969: Prispevek k paleoekologiji jurskih hidrozojev v Sloveniji. *Razprave IV. razreda SAZU*, 12/5: 209–237, 1 pl.
- Turnšek, D. & Barbulescu, A. 1969: Upper Jurassic Hydrozoa in Central Dobrogea (Romania). *Geologija*, 12: 73–84.
- Turnšek, D. 1970: Devonska stromatoporoidna favna s Karavank. *Razprave IV. razreda SAZU*, 13/5: 165–192, 14 pls.
- Turnšek, D. 1970: Kredni hidrozoi z Zlatibora v zahodni Srbiji. *Razprave IV. razreda SAZU*, 13/6: 193–208, 11 pls.
- Turnšek, D. & Mihajlović, M. 1971: Prikaz hidrozojske faune titonskih krečnjaka Srbije. *Glasnik Prirodnjačkog muzeja u Beogradu. Serija A: Mineralogija, geologija, paleontologija*, 25: 41–69.
- Turnšek, D. 1972: Zgornjeh jurske korale iz južne Slovenije. *Razprave IV. razreda SAZU*, 15/6: 145–265, 37 pls.
- Turnšek, D. & Masse, J.-P. 1973: The Lower Cretaceous Hydrozoa and Chaetetidae from Provence (South-eastern France). *Razprave IV. razreda SAZU*, 16/6: 217–244, 27 pls.
- Turnšek, D. & Mihajlović, M. 1973: Prikaz koralne faune titonskih krečnjaka Srbije. *Glasnik Prirodnjačkog muzeja u Beogradu. Serija A: Mineralogija, geologija, paleontologija*, 28: 93–129.
- Turnšek, D. & Buser, S. 1974: Spodnjekredne korale, hidrozoi in hetetide z Banjske planote in Trnovskega gozda. *Razprave IV. razreda SAZU*, 17/2: 81–124, 16 pls.
- Turnšek, D., Seyfried, H. & Geyer, O.F. 1975: Geologische und paläontologische Untersuchungen an einem Korallen-Vorkommen im subbetischen Unterjura von Murcia (Süd-Spanien). *Razprave IV. razreda SAZU*, 18: 117–151, 25 pls.
- Turnšek, D. 1975: Malmian corals from Zlobin, southwest Croatia. *Palaeontologia Jugoslavica*, 16: 1–23, 12 pls.
- Turnšek, D. & Buser, S. 1976: Knidarijska favna iz senonijske breče na Banjski planoti. *Razprave IV. razreda SAZU*, 19/3: 37–88, 25 pls.
- Turnšek, D. 1978: Solitarne senonijske korale iz Stranic in Medvednice. *Razprave IV. razreda SAZU*, 21/3: 61–128, 31 pls.
- Turnšek, D. & Polšak, A. 1978: Senonijske kolonijske korale iz biolititnega kompleksa v Orešju na Medvednici. *Razprave IV. razreda SAZU*, 21/4: 129–180, 16 pls.
- Polšak, A., Devidé-Nedela, Turnšek, D., Gušić, I. & Benić, J. 1978: Biostratografski odnosi grebenskih, prigrbenskih i bazenskih naslaga gornje krede u području Donjeg Orešja, SI Medvednica. *Geološki vjesnik*, 30: 189–197.
- Dieni, I. & Turnšek, D. 1979: *Parkeria sphaerica* Carter, 1877 (Hydrozoan) in the Vraconian (Lower Cretaceous) of Orosei (Sardinia). *Bollettino della Società Paleontologica Italiana*, 18/2: 200–206.
- Turnšek, D. & Herb, R. 1980: Eine neue Chaetetiden-Art aus den Drusberg-Schichten (Barrémien) des Kistenpass-Gebiets (Sedimentbedeckung des östlichen Aarmassivs, Schweizer Alpen). *Eclogae Geologicae Helvetiae*, 73: 1109–1121.
- Čar, J., Skaberne, D., Ogorelec, B., Turnšek, D. & Placer, L. 1981: Sedimentological characteristics of Upper Triassic (Cordevolian) circular quiet water coral bioherms in western Slovenia, northwestern Yugoslavia. In: Toomey, D.F. (Ed.). *European fossil reef models. SEPM special publication*, 30: 233–240.
- Turnšek, D., Buser, S. & Ogorelec, B. 1981: An Upper Jurassic reef complex from Slovenia, Yugoslavia. In: Toomey, D.F. (Ed.). *European fossil reef models. SEPM special publication*, 30: 361–369.
- Turnšek, D. & Mihajlović, M. 1981: Lower Cretaceous cnidarians from eastern Serbia. *Razprave IV. razreda SAZU*, 23/1: 1–54, 50 pls.
- Turnšek, D., Buser, S. & Ogorelec, B. 1982: Carnian coral-sponge reefs in the Amphiclina beds between Hudajužna and Zakriž (western Slovenia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 24/2: 51–98, 12 pls.
- Buser, S., Ramovš, A. & Turnšek, D. 1982: Triassic reefs in Slovenia. *Facies*, 6: 15–24.
- Ramovš, A. & Turnšek, D. 1984: Lower Carnian reef buildups in the northern Julian Alps (Slovenia, NW Yugoslavia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 25/4: 161–200, 15 pls.
- Turnšek, D., Buser, S. & Ogorelec, B. 1984: The role of corals in Ladinian reef communities of Slovenia, Yugoslavia. *Palaeontographica Americana*, 54: 201–209.
- Turnšek, D., LeMone, D.V. & Scott, R.W. 1984: Corals from Cerro de Cristo Rey, Doña Ana County, New Mexico and Chihuahua, Mexico. *Palaeontographica Americana*, 54: 475.
- Turnšek, D. 1985: Carnian coral *Thamnotropis rakoveci* n. sp. from Perbla near Tolmin (NW Yugoslavia). In: Grafenauer, S., Pleničar, M., Drobne, K. (Eds.). *Zbornik Ivana Rakovca. Razprave IV. razreda SAZU*, 26: 305–312, 3 pls.
- Turnšek, D., Buser, S. & Ogorelec, B. 1987: Upper Carnian reef limestone in clastic beds at Perbla near Tolmin (NW Yugoslavia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 27: 37–64, 7 pls.
- Turnšek, D. & Ramovš, A. 1987: Upper Triassic (Norian-Rhaetian) reef buildups in the northern Julian Alps (NW Yugoslavia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 28: 27–67, 16 pls.
- Drobne, K., Ogorelec, B., Pleničar, M., Zucchi-Stolfa, M.L. & Turnšek, D. 1988: Maastrichtian, Danian and Thanetian Beds in Dolenja vas (NW Dinarides, Yugoslavia) Mikrofacies, foraminifers, rudists and corals. *Razprave IV. razreda SAZU*, 29: 147–224, 35 pls.
- Turnšek, D. 1989: Diversification of corals and coral reef associations in Mesozoic palaeogeographic units of northwestern Yugoslavia. *Memoirs of the*

- Association of Australasian Palaeontologists, 8: 283–289.
- Rosen, B.R. & Turnšek, D. 1989: Extinction patterns and biogeography of scleractinian corals across the Cretaceous/Tertiary boundary. *Memoirs of the Association of Australasian Palaeontologists*, 8: 355–370.
- Turnšek, D. & Buser, S. 1989: The Carnian reef complex on the Pokljuka (NW Yugoslavia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 30: 75–127.
- Drobne, K., Ogorelec, B., Pleničar, M., Barattolo, F., Turnšek, D. & Zucchi-Stolfa, M.L. 1989: The Dolenja vas section, a transition from Cretaceous to Paleocene in the NW Dinarides, Yugoslavia. *Memorie della Società Geologica Italiana*, 40 (1987): 73–84.
- Jamnik, A., Ramovš, A. & Turnšek, D. 1990: *Heterastridium conglobatum* Reuss, 1865 (?hidrozoj) v norijskem apnencu Kamniških Alp. *Geologija*, 31/32: 199–207.
- Ramovš, A. & Turnšek, D. 1991: The Lower Norian (Latian) Development with Coral Fauna on Razor and Planja in the Northern Julian Alps (Slovenia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 32: 175–213.
- Turnšek, D. & Buser, S. 1991: Norian-Rhaetian coral reef buildups in Bohinj and Rdeči rob in Southern Julian Alps (Slovenia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 32: 215–257.
- Turnšek, D. 1992: Tethyan Cretaceous corals in Yugoslavia. In: Kollmann, H.A. & Zapfe, H. (Eds.), *New Aspects on Tethyan Cretaceous Fossil Assemblages*. Österreichische Akademie der Wissenschaften, Schriftenreihe der Erdwissenschaftlichen Kommissionen, 9: 155–170.
- Turnšek, D., Pleničar, M. & Šribar, L. 1992: Lower Cretaceous Fauna from Slovenski vrh near Kočevje (South Slovenia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 33: 205–257.
- Dozet, S. & Turnšek, D. 1993: Litostratigrafske enote in biostratigrafska razčlenitev jurskih plasti na Logaški planoti. *Rudarsko-metalurški zbornik*, 40/1–2: 59–78.
- Turnšek, D. & Löser, H. 1993: The history of Mesozoic coral research after 1940. *Courier Forschungsinstitut Senckenberg*, 164: 37–46.
- Turnšek, D. 1994: Upper Cretaceous reef building colonial corals of Gosau facies from Stranice near Slovenske Konjice (NE Slovenia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 35: 3–41.
- Turnšek, D. & Senowbari-Daryan, B. 1994: Upper Triassic (Carnian–Lowermost Norian) Corals from the Pantokrator Limestone of Hydra (Greece). *Abhandlungen der Geologischen Bundesanstalt*, 50: 477–507.
- Drobne, K., Ogorelec, B., Barattolo, F., Dolenc, T., Pleničar, M., Turnšek, D., Zucchi-Stolfa, M.L. & Marton, E. 1995: Stop 1: The Dolenja vas section (Upper Maastrichtian, Lower and Upper Danian, Thanetian). *Atti del Museo Geologico-Paleontologico di Monfalcone, Quaderno Speciale*, 3: 99–115.
- Vecsei, A., Moussavian, E. & Turnšek, D. 1996: Paleocene Reef Evolution on the Maiella Carbonate Platform (Italy). In: Reitner, J., Neuweiler, F. & Gunkel, F. (Eds.), *Global and Regional Controls on Biogenic Sedimentation. I. Reef Evolution*. Research Reports. Göttinger Arbeiten zur Geologie und Paläontologie, Sb 2: 175–178.
- Császár, G. & Turnšek, D. 1996: Vestiges of atoll-like formations in the Lower Cretaceous of the Mecsek Mountains, Hungary. *Cretaceous Research*, 17: 419–442.
- Turnšek, D. 1997: Mesozoic corals of Slovenia. *Zbirka ZRC*, 16. Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana: 512 p.
- Turnšek, D. & Drobne, K. 1998: Paleocene corals from the northern Adriatic Platform. In: Hottinger, L. & Drobne, K. (Eds.) *Paleogene Shallow Benthos of the Tethys*. 2. Dela – Opera SAZU, IV. razred, 34/2: 129–154.
- Turnšek, D. & Buser, S. 1999: *Stylophyllopsis veneta* (Airaghi), a Liassic coral from the northern Dinaric Carbonate Platform (Slovenia). *Profil*, 16: 173–180.
- Turnšek, D., Dolenc, T., Siblič, M., Ogorelec, B., Ešli, O. & Lobitzer, H. 1999: Contributions to the Fauna (Corals, Brachiopods) and Stable Isotopes of the Late Triassic Steinplatte Reef/Basin-Complex, Northern Calcareous Alps, Austria. *Abhandlungen der Geologischen Bundesanstalt*, 56/2: 121–140.
- Košir, A., Goričan, Š., Debeljak, I., Otoničar, B., Turnšek, D. 1999: Vodnik po ekskurziji. Ob 50. obletnici ustanovitve Paleontološkega inštituta Ivana Rakovca ZRC SAZU. Založba ZRC, ZRC SAZU, Ljubljana: 20 p.
- Jelen, B., Šimunić, A., Drobne, K., Skaberne, D., Čosović, V., Avanić, R., Báladi-Beke, M., Cimerman, F., Čar, J., Fodor, L., Kedves, M., Márton, E., Monostori, M., Pavlovec, R., Placer, L., Šikić, L., Toumarkine, M., Turnšek, D. & Zagoršek, K. 2000: Eocene in NE Slovenia and NW Croatia: excursions 6 and 7. In: Bassi, D. (Ed.): *Shallow water benthic communities at the Middle-Upper Eocene boundary: southern and north-eastern Italy, Slovenia, Croatia, Hungary: field trip guidebook*. *Annali dell'Università di Ferrara, Sezione Scienze della Terra*, 8, supplement: 104–147.
- Turnšek, D. & Košir, A. 2000: Early Jurassic corals from Krim Mountain, Slovenia. *Razprave IV. razreda SAZU*, 41/1: 81–113.
- Turnšek, D., Buser, S. & Debeljak, I. 2003: Liassic coral patch reef above the "Lithiotid limestone" on Trnovski gozd plateau, west Slovenia. *Razprave IV. razreda SAZU*, 44/1: 285–331.
- Turnšek, D., LeMone, D.V. & Scott, R.W. 2003: Tethyan Albian corals, Cerro de Cristo Rey uplift, Chihuahua and New Mexico. In: Scott, R.W. (Ed.), *Cretaceous Stratigraphy and Paleoecology, Texas and Mexico: Perkins Memorial Volume*. Gulf Coast Section Society of Economic Paleontologists and Mineralogists Foundation, Special publications in Geology, 1: 147–185.
- Turnšek, D. & Klepač, K. 2003: Koralji – Anthozoa. In: Klepač, K. (Ed.) *Fosilna fauna otoka Krka*. Prirodoslovna biblioteka, 5. Prirodoslovni muzej Rijeka: 235–267.
- Turnšek, D. & Košir, A. 2004. *Bacarella vipavica* n. gen., n. sp. (Anthozoa, Scleractinia) from reefal blocks in Lower Eocene carbonate megabeds in the Vipava Valley (SW Slovenia). *Razprave IV. razreda SAZU*, 45/3: 145–169.
- Turnšek, D. 2006. Triasni koralno-spongijski greben v Hudajužni. In: Torkar, S. & Kofol, K. (Eds.), *Baški zbornik*. Tolminski muzej, Tolmin: 7–12.
- Rožič, B., Gerčar, D., Oprčkal, P., Švara, A., Turnšek, D., Kolar-Jurkovšek, T., Udovč, J., Kunst, L., Fabjan, T., Popit, T. & Gale, L. 2019: Middle Jurassic limestone megabreccia from the southern margin of the Slovenian Basin. *Swiss Journal of Geosciences*, 112/1: 163–180.